

Vapaa sivistystyö (tulosalue)

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vapaan sivistystyön tulosalueen tehtävänä on ennaltaehkäisevä hyvinvointityö, jolla ylläpidetään ja edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta. Tulosalueen palvelut tukevat yhteisöllisyyden muodostumista ja luovat edellytyksiä monipuoliselle kansalaistoiminnalle, sekä antavat mahdollisuuksia omaehtoiseen ja elinikäiseen oppimiseen, tiedon saantiin ja osaamisen kehittämiseen.

Kansalaisopisto (tulosityksikkö)

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kansalaisopisto on merkittävä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjä, joka tarjoaa kunnan alueella mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja harrastamiselle. Opiskelu kansalaisopistossa on tutkintoon johtamatonta ja tähtää opiskelijan monipuoliseen kehittymiseen, elinikäiseen oppimiseen, hyvinvointiin ja kansalaisaktiivisuuteen.

Kansalaisopisto tarjoaa yli kuntarajojen ammatillista täydennyskoulutusta, eri-ikäisille harrastusmahdollisuuksia, hyvinvointia lisääviä tekijöitä, lyhyt-, erikoiskursseja sekä pitkäkestoista kurssitoimintaa sekä on osaltaan mukana molempien kuntien kulttuurielämässä

Toiminnan painopistealueet 2024–2026

Etäopetus ja -opiskelu, opiskelijamäärien lisääminen ja yhteistyön rakentaminen eri oppilaitosten ja yhteistyökumppaneiden välillä.

Etäopiskelua on toteutettu muutamina hybridi-kursseina. Kursseja on tarjottu opintopistekursseina yhdessä Parikkalan ja Rautjärven lukioiden kanssa. Opiskelijamäärä on lisääntynyt ja toteutunut määrä on 948, joista rautjärveläisiä on noin 30 % ja parikalalaisia noin 70 %. Yhteistyö on lisääntynyt lukioiden, yhdistysten, Ruokolahden ja Etelä-Karjalan kansalaisopistojen ja koko maakunnan koulutuskuntayhtymän kanssa. Lisäksi opiston toiminta on laajentunut moniin yleisötapahtumiin ja -tilaisuuksiin sekä kesä 2024 oli ennätysellinen lyhytkurssien tarjonnassa. Yhdistymisneuvottelut Ruokolahden kansalaisopiston kanssa alkoivat helmikuussa.

Kirjastopalvelut (tulosityksikkö)

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Kirjastopalvelut tukevat kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden ja muiden kirjastonkäyttäjien tiedonsaantia, osaamista, hyvinvointia ja viihtymistä elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026

Keskitytään lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistämiseen satutuntien ja kirjavinkkausten kautta. Kirjastopalvelut myös sopeuttaa toimintaansa siten, että vuonna 2025 kirjastotoimi jättää yhden työntekijän tehtävän täyttämättä, kun se vapautuu.

Parikkalan kunnan nuorisotoimen kanssa yhteistyössä toteutettava hanke ”Pikkupiikakin pakenee” -hanke aloitettiin syksyllä 2024, ja se jatkuu vielä vuoden 2025 loppuun. Uusi kirjastojärjestelmä Quria otettiin käyttöön joulukuussa 2024.

Vapaa-aikapalvelut (tulosityksikkö)

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluja kuntalaisille.

Toiminnan painopistealueet 2024–2026

Vapaa-aikapalvelut tavoittelevat koulu yhteistyön kehittämistä vastaamaan lisääntyntä tarvetta perusopetuksessa ja lukiossa. Kansainvälistä toimintaa myös pyritään jatkamaan mahdollisuuksien mukaan.

Painopistealueena liikunta- ja hyvinvointitoimessa on tulevina vuosina palvelun saatavuuden varmistaminen ja harrastajamäärien lisääminen kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tavoitteena on myös liikuntaneuvonnan lisääminen.

Yhteistyötä muiden toimialojen kanssa kehitetään edelleen tulevina vuosina. Kulttuuritoimi järjestää yhdessä eri järjestöjen, yhteisöjen ja yritysten kanssa kulttuuritapahtumia ja retkiä.

Vapaa-aikapalveluissa nuorisotoimessa koulunuorisotyö vahvistui hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2024 toteutui kansainvälinen nuorisovaihtohanke Erasmus-hankkeena Espanjan kanssa. Hanketyöntekijöiden mukanaolo mahdollisti eri laisten toimintojen toteuttamista ja kokeiluja mm. pakuhuone -peli yhteistyössä kirjaston kanssa.

Liikunta- ja hyvinvointipalveluissa palvelutoiminta monipuolistui liikuntaneuvonnan hankkeen myötä. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on lisääntynyt liikunta- ja hyvinvointitapahtumissa. Vuoden 2024 keväällä käynnistyi sähköisen varaus- ja kulkujärjestelmän kehittäminen ja ASIO-ohjelmiston käyttöönoton valmistelu.

Hankkeet

Hankkeen nimi ja sisältö	Hankkeen rahoittajat, hallinnoija ja tavoitteet	Aikataulu	Kokonaisbudjetti €/vuosi	Kunnan osuus € / %	Toteutuminen
Koulunuorisotyön jatkohankke (4196)	Aluehallintovirasto, koulunuorisotyöntekijän juurruttaminen kouluun	11/2023 - 11/2024	36 000 €	20 %	Toteutui
Päiväleirit toiminta 2023 - 2024 (4193)	Aluehallintovirasto, päiväleirit toiminta Parikkalassa 2024 kesällä.	Kesäkuu 2024	5556 €	10 %	Toteutui

Vapaa sivistystyö -tulosalueen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntastrategia (KV)		Toteutus (KH ja LTK:T)		Seuranta	Toteutuminen
Painopiste	Tavoite	Toimenpide	Aikataulu	Mittari	
Kestävää kasvua ja elinvoimaa	Mahdollistamme monipuolisen yritystoiminnan.	Työllistämishankkeen käynnistäminen	2024 kevät - 2026 kesä	Hanke käynnissä ja toteutuu. Arviointi hankkeen vaikutuksista.	Alueellinen Plan B-hanke käynnistetty
	Huolehdimme kestävästä taloudesta.	Talousarvion tasapaino	2024	Sopeuttamisohjelma	Toteutui osittain
Yhdessä tekemistä	Pidämme Parikkalan vireänä.	Nuorisotoimi toimii Suomen harrastamisen mallin tukena yhdessä harrastamisen mallin kerhojen järjestämiseksi	2024	Kerhojen lukumäärä Uusi hankerahoitus	6 kerhoa ja toiminta jatkuu
	Huolehdimme henkilöstön viihtyvyydestä ja hyvinvoinnista.	Näytämme arvostavamme työntekijöitä ja huolehdimme viihtyvyydestä sekä osaamisen	2024	Henkilöstökysely Kehityskeskustelujen painopisteet	Toteutui osittain

		kehittämises tä			
Palveluista hyvinvointia	Kehitämme palveluita ja luomme uusia toiminta- tapoja	Vuorovaikut uksessa kirjastonkäyt täjien kanssa pyrimme kehittämään kirjaston palveluita ja monipuolista maan niitä. Etsimme uusia ja joustavia ratkaisuja yhdessä asukkaiden, yritysten ja yhdistysten kanssa sekä huolehdimm e siitä, että Parikkalassa ovat monipuoliset , laadukkaat ja kestävä kehityksen mukaiset hyvinvoinnin ja terveydenedi stämisen palvelut.	2024	Asiakastyytyväis yyskyselyjen tulokset Lainaus- ja kävijämäärät Henkilöstökysely Henkilökunnan koulutukseen käytetyt tunnit Kansalaisopiston opiskelijamäärä kasvanut 10 % vuodesta 2022	Kirjaston lainaus- ja kävijämäärät nousseet.
	Panostam me lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointii n	Yleinen kulttuuritoimi toimii aktiivisesti perheiden hyvinvoinnin puolesta, lapsiparkkitoi minta jatkaminen, tapahtumien kehittäminen , nuorisotoime n toiminnan tukeminen ja harrastamise n mallin kerhotoiminn	2024	Kirjaston kirjavinkkaus, Kaikki luokka- asteet saavat kirjavinkkauksen Tapahtumien määrä Asiakaskyselyt Kerhotuntien määrä Lapsiparkki, kävijämäärä	Kaikki luokka- asteet saaneet kirjavinkkaukse n.

		an tukeminen.			
--	--	------------------	--	--	--

Toiminnan tunnusluvut (perustelutietoja)

Hyödyke ja mittayksikkö	TP 2023	TA 2024	TP 2024	Poikkeama	Tot-%
kulttuuritilaisuudet	22	25	13	-12	-48 %
nuorisotilaisuudet	210	170	300	+130	+43,33 %
liikuntatilaisuudet	324	400	180	-220	+45 %
kansalaisopiston opetustunnit	4397	4000	4972	+972	+24,30 %
kansalaisopiston opiskelijamäärä	900	900	948	+48	+5,33 %
netto €/ opetustunti	59,93	64,90	56,14	-8,76	-13,69 %
netto €/opiskelija	292,77	288,44	294,43	+5,99	+2,08 %
kirjaston lainausmäärä/as.	11,0	11,0	11,25	+0,25	+2,27 %

Talous

	TP 2023	TA 2024	TA- muutos	Muutettu TA 2024	TP 2024	Tot%
Toimintatuotot	194 168	140 500	0	140 500	355 138	252,8
Toimintakulut	-1 188 454	-1 117 972	0	-1 117 972	-1 390 480	124,4
Toimintakate	-994 286	-977 472	0	-977 472	-1 035 342	105,9

Vapaan sivistystyön vuoden 2024 toimintatuotot ovat 214 638 € talousarviota enemmän. Tuottoa ovat lisänneet erityisesti hankkeet. Toimintamenot ovat myös kasvaneet ja talousarvioylitys on 272 508 €. Ylistystä selvittää kansalaisopiston vilkas toimintavuosi ja kurssien ja tuntimäärien kasvu, jolloin tilinpäätös muodostui alijäämäiseksi 38 368 €. Kirjaston vuosikate on 5 340 ylijäämäinen. Vapaa-aikapalveluiden tuotot ylittyivät 190 223 € ja toisaalta menot ylittyivät 215 065 €; vuosikate jäi 24 842 € alijäämäiseksi.